

МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ
за СИК при гласуване с хартиени бюлетини и
със специализирани устройства за машинно гласуване,
приети с Решение № 4623-НС от 23 март 2026 г. на ЦИК

ВТОРА ЧАСТ

ИЗБОРЕН ДЕН

Съдържание:	стр.
1. Откриване на изборния ден	2
2. Допускане до гласуване на избирателите. Дописване на избиратели	3
3. Гласуване	5
4. Действия при проблеми с машината за гласуване	7
5. Закриване на изборния ден	8

1. Откриване на изборния ден

Изборното помещение се разпечатва от председателя на СИК (от зам.-председателя, ако председателят отсъства) в 7,00 часа, ако присъстват повече от половината членове на комисията. При липса на кворум се уведомява РИК (чрез общинската администрация) и не се разпечатва, преди да се явят повече от половината членове.

Действия на СИК след отварянето на помещението.

Извършват се следните действия:

- ☐ Проверява се дали книжата и материалите са във вида, в който са оставени в предизборния ден
- ☐ Членовете на СИК разпределят помежду си функциите, които ще изпълняват в изборния ден, с решение, за което се съставя протокол
- ☐ Печатът се изважда от запечатания плик, наранява се на произволно място и се съставя протокол (Приложение № 72-НС), върху който се поставят три отпечатъка от маркирания печат
- ☐ Избирателната кутия за хартиени бюлетини, избирателната кутия за бюлетини от машинно гласуване и кутията за отрязъците от бюлетините се затварят и запечатват с хартиени ленти, подписани от присъстващите членове на СИК и подпечатани с печата на СИК
- ☐ Разпечатва се един пакет с хартиени бюлетини, откъсва се една бюлетина, по диагонал се изписва „ОБРАЗЕЦ“ и бюлетината се залепва като образец на таблото пред изборното помещение

Действия на СИК по активиране на машината за гласуване.

Извършват се следните действия:

- ☐ След включване в електрическата мрежа машината за гласуване се стартира чрез натискане на бутон, разположен от лявата ѝ страна (намира се зад капаче). След стартиране на машината капачето се пломбира с пластмасова пломба, намираща се в куфара
- ☐ Една от картите с надпис „Член на СИК“ се поставя в отвора на машината, разположен в долната ѝ част
- ☐ На екрана се въвежда ПИН-кодът
- ☐ Разпечатва се **СИСТЕМНА РАЗПИСКА** чрез натискане на поле „Информация“ в горния десен ъгъл на екрана и след това поле „Печат“. След отпечатването се натискат полета „Готово“ и „Затвори“
- ☐ След появата на надпис „Откриване на изборния ден“, полето с надписа се натиска, след което се въвежда отново ПИН-кодът

- ☐ Изчаква се отпечатването на начален отчет, който удостоверява, че с машината не е гласувано
- ☐ Натиска се полето с надпис „Готово“ и се изважда картата от машината, която вече е активирана за гласуване
- ☐ **СИСТЕМНАТА РАЗПИСКА** се сравнява с получения хеш код, след което се поставя на видно място в изборното помещение. **В случай че хеш кодът не съвпада, незабавно се уведомява РИК, която уведомява ЦИК**

След извършване на горепосочените действия, председателят обявява изборния ден за открит и гласуването започва.

2. Допускане до гласуване на избирателите. Дописване на избиратели

Допускане до гласуване на избирателите.

СИК допуска избирателите в изборното помещение по ред, позволяващ нормалното протичане на изборния процес.

Избирателите удостоверяват самоличността си пред СИК с лична карта или личен (зелен) паспорт (само за родените до 31.12.1931 г. включително). **Не се допуска гласуване със свидетелство за управление на МПС или международен паспорт.**

Избиратели, които са в избирателния списък и са с редовен документ за самоличност, се допускат до гласуване по следния ред:

- ☐ Избирателят предава на член на СИК документа си за самоличност
- ☐ Членът на СИК сравнява имената и постоянния адрес от личната карта/зеления паспорт с отпечатаните в избирателния списък. Ако установи разлика в някое от имената (при съвпадане на постоянния адрес), вписва имената от документа за самоличност в графата „Забележки“ на избирателния списък
- ☐ Членът на СИК вписва в избирателния списък ЕГН, вида и номера на документа за самоличност **без да чете и да диктува на глас**
- ☐ Избирателят се допуска до гласуване, като документът за самоличност остава в комисията

Ако личната карта е с изтекъл срок, изгубена или в процес на издаване, избирателят може да гласува, само ако представи на СИК оригинално удостоверение за издаване на лични документи по чл. 263, ал. 1 ИК със снимка, издадено от съответното районно управление на МВР. След като избирателят гласува и се подпише в избирателния списък, членът на СИК отбелязва върху удостоверението „гласувал в избирателна секция №... на 19 април 2026 г.“ и връща удостоверението на избирателя.

Дописване на избиратели (*тази страница я дръжте до списъка*).

Дописване на избиратели в допълнителна страница под черта на избирателния списък СИК извършва само в описаните по-долу случаи, като следва посочените действия.

Ако избирател не фигурира в избирателния списък по постоянния си адрес по лична карта, **първо проверете дали е включен в списъка на заличените лица.**

Лице, което фигурира в списъка на заличените лица на основание:

- „МВнР“ и „УГДМ“ – дописва се в избирателния списък под черта **само** ако постоянният му адрес по лична карта е на територията на избирателната секция и подпише декларация (Приложение № 22-НС). Декларацията и удостоверението се прилагат към избирателния списък.

- „ПО“, „МП“, „НА“ – дописва се в избирателния списък под черта **само** ако постоянният му адрес по лична карта е на територията на избирателната секция и представи удостоверение по чл. 40 ИК (Приложение № 23-НС). Удостоверението и декларацията се прилагат към избирателния списък, като в графа „Забележки“ се отбелязва – „издадено удостоверение“.

Ако избирателят е в избирателния списък, но е зачертан (такъв избирател не е в списъка на заличените лица). Такива избиратели са вписани в списъците на лечебни заведения, места за задържане и др. Такъв избирател се дописва, **само** ако представи удостоверение от съответното заведение (Приложение № 14-НС) и попълни декларация (Приложение № 22-НС). Удостоверението и декларацията се прилагат към избирателния списък.

Ако избирател не фигурира в избирателния списък по постоянния си адрес по лична карта и не фигурира в списъка на заличените лица – дописва се в избирателния списък под черта **само** ако постоянният му адрес по лична карта е на територията на избирателната секция и подпише декларация (Приложение № 22-НС). Декларацията се прилага към избирателния списък.

Членовете на СИК, охраната на СИК и лицата по поддръжка на машините за гласуване се дописват, само ако не са в избирателния списък и ако попълнят декларация (Приложение № 22-НС). Декларацията се прилага към избирателния списък.

Избиратели с удостоверение за гласуване на друго място (УГДМ – Приложение № 25-НС). Тези избиратели се дописват, като УГДМ се прилага към избирателния списък.

Избиратели с увредено зрение или със затруднения в придвижването. Те могат да гласуват в избрана от тях секция. Дописват се, ако попълнят декларация (Приложение № 22-НС). Декларацията се прилага към избирателния списък.

Студенти (редовно обучение), докторанти и ученици, които не фигурират в избирателния списък. Тези избиратели се дописват, ако изпълняват следните условия: имат навършени 18 г. включително в деня на гласуване, учат в населеното място; постоянният им адрес е извън населеното място; имат заверена за семестъра (за учебната година) книжка или документ, удостоверяващ редовното обучение; попълнят декларация (Приложение № 22-НС). Декларацията се прилага към избирателния списък, а в книжката/документа се пише „19 април 2026 г.“, „гласувал“ и се подписва от двама членове на СИК.

СИК предоставя на избирателите образец на декларация Приложение № 22-НС.

Ако не е налице някой от горепосочените случаи, избирателят **не се дописва в допълнителна страница** под черта на избирателния списък.

Отказът на СИК да извърши дописване е писмен, връчва се на заинтересованото лице и може да се оспорва пред РИК.

След приключване на гласуването, **председателят и секретарят на СИК се подписват под последното име** на вписаните в допълнителната страница избиратели и прилагат към избирателния списък всички декларации и удостоверения.

3. Гласуване.

Избирателят следва да заяви как желае да гласува – с хартиена бюлетина или с бюлетина за машинно гласуване.

Гласуване с хартиена бюлетина

Гласуването се извършва по следния начин:

Член на СИК откъсва пред избирателя една бюлетина, сгъва я по такъв начин, че горният ѝ край да опира в чертата под последното поле с квадратчето „Не подкрепям никого“, без да се закрива полето с номера на бюлетината в долния край и перфорацията над него, които остават видими, като местата за полагане на печатите от СИК остават от външната видима страна на бюлетината. След това сгъва още веднъж хартиената бюлетина по същия начин, като номерът на бюлетината и перфорацията в долния край остават видими, а положеният печат остава от външната страна на бюлетината. Поставя печат на гърба на бюлетината и я подава на избирателя

Избирателят застава зад паравана, за да упражни своя вот. Излиза от паравана, сгъва бюлетината и я подава на член на СИК

Членът на СИК сверява дали номера върху бюлетината съответства на номера в кочана. Ако номерът съответства, подпечатва повторно бюлетината, откъсва отрязъка с номера на бюлетината и го пуска в непрозрачната кутия. Подава бюлетината на избирателя

Избирателят пуска бюлетината в избирателната кутия с надпис „Хартиени бюлетини“. Подписва се в избирателния списък в съответната графа. Получава документа си за самоличност

Ако номерът върху бюлетината не съответства на номера в кочана, бюлетината се обявява за недействителна – това обстоятелство се отбелязва върху нея и в графа „Забележки“ на избирателния списък, като се изписва „Бюлетина по чл. 265, ал. 5 ИК“, а избирателят не се допуска до повторно гласуване.

Ако избирателят сгреша при поставяне на знака, може да върне сгъната сгрешената бюлетина и да получи нова (еднократно). Върху върнатата бюлетина без да се разгъва се написва „сгрешена“, подпечатва се и се подписва от председателя, секретаря и трети член от друга партия или коалиция. При повторна грешка избирателят не получава нова бюлетина. В графа „Забележки“ на избирателния списък членът на СИК отбелязва, че лицето не е гласувало, тъй като два пъти е сгрешило при гласуването.

Забранява се след попълване на бюлетината и преди пускането ѝ в избирателната кутия, избирателят да заснема бюлетината или да я разгъва по начин, позволяващ да се види начинът на гласуване. При нарушаване на забраните, СИК обявява бюлетината за недействителна и отбелязва това обстоятелство върху бюлетината, като върху нея се вписва „Недействителна по чл. 227“ (при заснет вот) или „Недействителна по чл. 228“ (при показан вот). Същия текст се вписва и в графа „Забележки“ на избирателния списък. Избирателят не се допуска повторно до гласуване.

Ако избирателната кутия се напълни с хартиени бюлетини, върху нейния отвор се залепва хартиена лента с подписите на членовете на СИК и подпечатана. Пълната кутия остава на масата. Запечатва се втора кутия и гласуването продължава.

Гласуване чрез машина за гласуване

Гласуването се извършва по следния начин:

Член на СИК подава на избирателя смарткарта с надпис „Избирател“ със златистия чип нагоре, като с тази карта не трябва да е гласувал предишният избирател

Избирателят поставя картата в машината с чипа напред. Маркира своя вот на електронната бюлетина чрез натискане на екрана. От машината се отпечатва бюлетина от машинно гласуване

Избирателят **откъсва бюлетината след цялостното ѝ отпечатване и след издаването на звуков сигнал от машината.** Проверява в бюлетината данните за своя избор, сгъва я с текста навътре и я подава на член на СИК

Членът на СИК поставя един печат върху гърба на бюлетината и я подава на избирателя

Избирателят пуска бюлетината в избирателната кутия с надпис „Бюлетини от машинно гласуване“. Връща смарткартата с надпис „Избирател“. Подписва се в избирателния списък в съответната графа. Получава документа си за самоличност

Когато избирателят изпитва затруднение с гласуването и не предприема действия по гласуване пред машината, член на СИК му оказва съдействие от не по-малко от 2 метра разстояние, без да има видимост върху екрана и без да влияе върху вота на избирателя и при запазване тайната на вота.

Ако избирателната кутия се напълни с бюлетини от машинно гласуване, върху нейния отвор се залепва хартиена лента с подписите на членовете на СИК и подпечатана. Пълната кутия остава на масата. Запечатва се втора кутия и гласуването продължава.

Гласуване с придружител

Избирател с увредено зрение, с увреден слух или с друго увреждане, което не му позволява да извърши сам необходимите действия при гласуването, може да поиска и да посочи придружител, който да го подпомогне при гласуването. Избирателят не е длъжен да представи документ от ТЕЛК/НЕЛК.

Неграмотността не е основание за гласуване с придружител.

Допускането на избирател да гласува с придружител е по преценка на председателя на СИК. Член от комисията може да оспори решението на председателя. По оспорването СИК се произнася с решение и съставя протокол.

При гласуването СИК отбелязва в графа „Забележки“ на избирателния списък срещу името на избирателя трите имена и ЕГН на придружителя. **Придружителят не се подписва в избирателния списък.** Данните на придружителя се вписват и в Списъка за допълнително вписване на придружителите. След гласуването придружителят се подписва **само** в този списък и получава документа си за самоличност.

Когато увреждането не позволява на избирателя да се подпише, в полето за подпис член на комисията отбелязва „гласувал“ и се подписва. Това обстоятелство се отбелязва в графата „Забележки“ на избирателния списък и в протокола на СИК.

След приключване на гласуването Списъкът за допълнително вписване на придружителите се **подписва от председателя и секретаря на СИК.**

Не могат да бъдат придружители следните категории лица: член на избирателна комисия, кандидат, представител на партия, коалиция, инициативен комитет, застъпник, наблюдател, анкетър, техник и охрана. Едно лице не може да бъде придружител на повече от двама избиратели.

4. Действия при проблеми с машината за гласуване

В случай че машината за гласуване не стартира или спре работа по време на изборния ден, гласуването продължава с хартиени бюлетини без прекъсване. Извършват се следните действия:

☐ Председателят на СИК уведомява незабавно РИК, колцентъра на „Сиела Норма“ АД и техника на „Сиела Норма“ АД за нестартирането или спирането на работата на машината за гласуване

☐ СИК съставя констативен протокол (Приложение 4 към методическите указания), в който се описва часът на спирането на работата на машината, часът на уведомяване на колцентъра и на техника и часът на неговото пристигане

☐ Техникът на „Сиела Норма“ АД попълва в констативния протокол причината за спирането на машината

- ☐ След отстраняване на техническите причини гласуването чрез машина продължава, като в констативния протокол се отбелязва часът на продължаване на машинното гласуване. Констативният протокол се прилага към протокола на СИК
- ☐ В случай че техническите причини не могат да бъдат отстранени, СИК попълва протокол за наличие на предпоставки по чл. 269 ИК (Приложение 5 към методическите указания) и незабавно уведомява РИК
- ☐ Окончателно преминаване към гласуване **само** с хартиени бюлетини се осъществява единствено, ако техническите причини не могат да бъдат отстранени, като СИК попълва протокол за наличие на предпоставки по чл. 269 ИК (Приложение 5 към методическите указания). **СИК незабавно уведомява РИК, като изпраща попълнения и подписан протокол Приложение 5.** Районната избирателна комисия уведомява Централната избирателна комисия и изпраща приложенията. Районната избирателна комисия се произнася незабавно с решение, с което удостоверява възникналите непреодолими външни обстоятелства по чл. 269 ИК и преминаването на гласуването в секцията само с хартиени бюлетини
- ☐ Районната избирателна комисия изпраща на ЦИК копия на всички съставени протоколи Приложение 4 и Приложение 5, както и решението си по чл. 269 ИК

Непреодолими външни обстоятелства по чл. 269 ИК са налице, когато поради непредвидими действия или събития машинното гласуване бъде препятствано до степен на невъзможност да бъде произведено по определения технологичен ред и не позволява на избирателите да упражнят правото си на глас чрез машина за гласуване.

Не са налице непреодолими външни обстоятелства по смисъла на чл. 269 ИК, когато се налага само замяна на части и продължаване на гласуването с машина за гласуване в следните случаи:

- ✓ Смяна на хартиена ролка
- ✓ Смяна на захранващ кабел
- ✓ Смяна на батерия за резервно захранване
- ✓ Смяна на параван (ограничител)

При преустановяване на електрозахранването работата на машината за гласуване продължава чрез захранване от батерията.

Не се допуска отстраняване на повреди и замяна на части на преустановили работа машини за гласуване.

5. Закриване на изборния ден

Избирателите гласуват до 20 часа. Ако в 20 часа пред помещението няма негласували избиратели, председателят на СИК обявява края на гласуването. Ако в 20 часа пред помещението има негласували избиратели, те предават

личните си карти/личния зелен паспорт на СИК и само те се допускат да гласуват, но не по-късно от 21 часа.

След обявяване на края на гласуването в 20,00 часа, съответно до 21,00 часа, не се допуска гласуване.

След обявяване на края на гласуването се извършват следните действия:

- ☐ Член на СИК взема една от смарткартите с надпис „Член на СИК“ и я поставя в отвора на машината
- ☐ На екрана се въвежда ПИН-кодът
- ☐ След появата на поле с надпис „Закриване на изборния ден“, полето с надписа се натиска, след което се въвежда отново ПИН-кодът
- ☐ Изчаква се отпечатването на финален отчет. След това се натиска надписът „Приключи“, след него надписа „Изключване“, след което се изважда смарткартата от машината
- ☐ Финалният отчет се подписва от всички членове на СИК
- ☐ Изваждат се двете флашпамети от машината и всяка се поставя в отделен прозрачен плик с надпис съответно „Флашпапет от машина с идент. № ... на СИК №... за ИП“ и „Флашпапет от машина с идент. № ... на СИК №... за ЦИК“, които се запечатват, подписват от членовете на СИК и подпечатват с печата на СИК
- ☐ Петте смарткарти се поставят в прозрачен плик с надпис „Смарткарти от машина с идент. № ... на СИК №...“ който се запечатва, подписва от членовете на СИК и подпечатва с печата на СИК
- ☐ Изважда се от принтера използваната ролка специализирана хартия и заедно с резервната ролка (ако е останала такава) се опаковат в или заедно с плика за сигурност в пакет, който се надписва, подписва от членовете на СИК и се подпечатва с печата на СИК